

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

No.:59794.
Bijlage: 1.
Onderwerp: Overzicht No.3.

's-Gravenhage, 14 April 1949.
Javastraat 68.

Hierbij heb ik de eer U een exemplaar aan te bieden van
Overzicht No.3 van mijn Dienst, afgesloten per 11 April 1949.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
voor deze:

J.G.Crabbendam.

AAN: Alle Politieverbindingen.

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST.

Overzicht No.3.

1949.

I N H O U D.

I.	Communisme Internationaal	blz. 1
II.	Activiteit van de C.P.N. ("De Waarheid")	" 3
III.	Neven- en mantelorganisaties der C.P.N.	" 5
IV.	"Bond van Socialistische Zang- en Muziek- verenigingen in Nederland"	" 7
V.	"Socialistische Beweging"	" 8
VI.	Anarcho-syndicalisme	" 10
VII.	Indonesië	" 11
VIII.	Overzicht der stakingen in Maart 1949	" 14

INDEX.

Geslaagd stakingsinitiatief der communisten in de haven van Antwerpen	blz. 2
Het Dagelijks Bestuur der C.P.N. tegen wijziging van de Nederlands-Duitse grens ten behoeve van Nederland	" 3
De C.P.N. over "bungeroorlog als verzetsmiddel tegen een "aanvalsoorlog"	" 3
De C.P.N. en het bedrijfswerk	" 3
De C.P.N. en de komende gemeenteraadsverkiezingen; zonodig indiening van "eenheidslijsten" in samengaan met anderen	" 4
Voortzetting van A.N.J.V.-agitatie onder militairen en dienstplichtigen	" 5 en " 6
Mutaties in het hoofdbestuur van het A.N.J.V. wegens afvloeiing naar de C.P.N.	" 6
Communistisch verzet tegen militaire voorlichting aan leerlingen van instellingen van middelbaar en voorbereidend hoger onderwijs	" 6
Landelijk congres van "Nederland-U.S.S.R." op 23/24 April 1949	" 6
Bundeling van dissidenten in een "Socialistische Beweging"; Paascongres om tot stichting van deze S.B. te komen	" 10
De "Vrij Azië Week", van 13/20 Maart 1949 te Amsterdam gehouden, oogste gering succes	" 11 en " 12
Indonesische studenten uit Nederland zouden in Praag gaan studeren	" 12

In overzicht No. 2-1949 blz. 22 werd gemeld, dat Antwerpse havenarbeiders om drieërlei redenen een op hen gedaan beroep om solidariteit te betuigen met stakers in de Nederlandse havens van de hand hadden gewezen. Het verdient echter aandacht, dat in de Sintjorenstad vrij kort daarna alsnog een verstoring van de arbeidsvrede viel te signaleren. Tijdens een op 17 Maart j.l. te Antwerpen gehouden vergadering, belegd door het "Actie-Comiteit" o.l.v. de bekende Frans van den Branden, Lodewijk Philips en Albert Minnebo en bijgewoond door niet meer dan veertig dokwerkers, waren slechts geringe tekenen van geestdrift waargenomen. Desondanks wist datzelfde "Actie-Comiteit" het klaar te spelen, tien dagen later een algemene 24-uurs staking te doen uitbreken.

Volgens de berichten in de Belgische katholieke en liberale pers had de staking slechts ruim een dag geduurd. Daaruit zou zijn gebleken, dat de communisten er niet in waren geslaagd een langdurige staking te forceren. Waar echter uit de communistische pers, alsmede uit de inhoud van strocibiljetten bleek, dat het de bedoeling van het "Actie-Comiteit" was om slechts een 24-uurs staking te bewerkstelligen, moest deze voorlichting van de niet-communistische pers als onjuist worden beschouwd. De feiten toonden aan, dat de communistische raddraaiers te Antwerpen wel degelijk in hun opzet waren geslaagd. Voor de betrokken overheidsinstanties en de vakorganisaties hield het gebeurde een waarschuwing in. De staking weerlegde immers de in brede kring heersende opvatting, dat het wel niet zo'n vaart zou lopen.

De Sowjet-Russische radio-omroep hield zich onledig met een beschouwing over het verwachte "Ambtenarenverbod" in Nederland. Volgens berichten van het nieuwsagentschap A.N.P. was men, aldus Radio Moskou, in journalistenkringen van mening, dat verschillende vooruitstrevende partijen op deze lijst zouden worden geplaatst. Deze maatregel noemde de commentator het slaafs navolgen van het voorbeeld, gegeven door de commissie van onderzoek van on-Amerikaanse activiteit.

De verspreiding per post in Nederland van brochures, die het Tito-regiem verdedigen, vond verder plaats. Andere uitgaven (daterend van 1948) werden aan deze geschriften toegevoegd, één in de Franse en twee in de Engelse taal.

Hiervoren werd reeds vermeld, dat de C.P.N. zich vooral op het internationale plan beijverde om haar steentje bij te dragen aan het "vredesbolwerk" der U.S.S.R. De lange lijsten met adhesiebetuigingen aan het Nederlandse Organisatie Comité, afgedrukt op de voorpagina van het partijdagblad, gaven o.m. getuigenis van deze activiteit.

Behalve militante communisten en meelopers komen ook een aantal niet-communisten in de opsomming van namen voor. O.m. werd met veel ophef gewag gemaakt van een mededeling van de (communistiche) presidente van de Wereldfederatie van Democratische Vrouwenverenigingen (F.D.I.F.); dat de Koningin-moeder van België de wens had te kennen gegeven deel te nemen aan het Wereldcongres voor de Vrede in Parijs (Waarheid 5-4-1949).

In hetzelfde blad werd een afwijzende verklaring van het Dagelijks Bestuur der C.P.N. inzake de grenscorrecties afgedrukt. Zij was geheel conform het standpunt; dat Moskou t.a.v. deze kwestie inneemt. De voorgenomen grenscorrecties heetten "door de Westelijke imperialisten eigenmachtig bepaald, met uitsluiting van "de medezeggenschap van de Sowjet-Unie" etc.

I. COMMUNISME INTERNATIONAAL.

De C.P.N.-pers heeft zich ook in de thans afgesloten ver-
slagperiode ingespannen om het Wereldcongres voor de Vrede te Pa-
rijs (20-24 April a.s.) te propageren. Deze actie in het "teken
van de vredesduif" richtte zich wederom in het bijzonder tegen
het "Atlantisch Pact en zijn ondertekenaars". P.(aul) de Gr.(oot)
schreef o.m.: "Dezelfde methoden die Hitler gebruikte om zijn
"roofzuchtige" plannen voor te bereiden, dezelfde methoden die in
"Indonesië worden toegepast, wil men thans tegen de Sowjet-Unie,
"tegen de volks-democratische landen, tegen alle vooruitstrevende
"krachten op wereldschaal in praktijk brengen".
En hij vervolgde:

"Het doel is vrede, zegt Truman, en Stikken praat het hem
"na. En de Amerikaanse atoombomben-werpers staan al in Engeland
"klaar en de Amerikaanse lucht-eskaders zijn reeds onderweg naar
"Nederland, zinnend op de nieuwe 'verrassing'".

Maar volgens De Groot zouden de krachten, die de vrede ver-
dedigen op hun beurt zorgen voor de verrassing. "Op 20 April zul-
"len zij in Parijs wapenschouw houden en daar zal de grondslag
"worden gelegd voor de gemeenschappelijke actie der honderden mil-
"lioenen strijders om de vrede te verdedigen. Zij zullen het At-
"lantische oorlogs-pact tot een vod papier maken en doeltreffende
"maatregelen weten te nemen om de uitvoering van de Atlantische
"oorlogsplannen te verijdelen" (Waarheid 6-4-1949).

De bedekte bedreiging, die onder deze uitspraak van de par-
tijsecretaris der C.P.N. schuil gaat, is een gaarne gebruikt agi-
tatiemiddel. Een andere C.P.N.-functionaris demonstreerde, dat het
ook anders kan. Op een vraag over communisme en militarisme ant-
woordde het Tweede Kamer-lid Jan Haken, dat de communisten tegen
het militarisme zijn, doch dat de bezettingstijd wel het nut had
bewezen om wapenen te bezitten en er mede te kunnen omgaan. Dit
kon ook nu nuttig zijn "om hiermede op de 'sterren' te schieten".

De communisten wilden, volgens Haken, geen oorlog. Als er
toch oorlog zou komen, zouden zij hun eigen oorlog voeren, maar
nooit tegen de Sowjet-Unie.

In een vrij grote kring van partijgenoten werd elders een
uitspraak van Domela Nieuwenhuis aangehaald. Als de reactie oorlog
wilde, zouden de communisten de oorlog desnoods moeten omzetten in
een burgeroorlog.

Nog steeds poogt de C.P.N. de agitatie t.a.v. Indonesië op
te voeren door demonstraties tegen troepenuitzendingen naar Indo-
nesië aan te bevelen. Het vertrek van de troepen-transportschepen
zou moeten worden verhinderd. Daarvoor diende contact met andere
bevolkingsgroepen te worden gezocht onder de gemeenschappelijke
leuze "de troepen terug". Tot dusverre is echter niet gebleken,
dat de C.P.N. deze suggesties zelf krachtadig ter hand wil nemen.
Het bleef bij woorden.

Dat de C.P.N. zelfs de a.s. gemeenteraadsverkiezingen wil
brengen onder het aspect van de internationale politieke spanning-
gen, trad in de afgelopen weken meer aan het licht. De komende
stembusstrijd werd "de belangrijkste na het einde van de oorlog"
genoemd. De voornaamste leuze moest zijn "ons land geen slacht-
veld".

Het D.B. van de C.P.N. verklaarde zich solidair met het verzet van de Socialistische Eenheids-Partij en de Communistische Partij van Duitsland tegen een dergelijke wijziging van de Nederlands-Duitse grens. De Nederlandse imperialistische reactie had zich daarentegen door het Atlantische Pact met de nazi-leiders en oorlogsmisdadigers van West-Duitsland verbonden om onder aanvoering van Amerika een nieuwe wereldoorlog te ontketenen. Daartegen moesten "ook de Nederlandse en Duitse vredelievende krachten schouder aan schouder" staan. Het D.B. van de C.P.N. deed een beroep op de Duitse arbeidersklasse en het Duitse werkende volk om zich niet opnieuw voor de fascistische oorlogskar te laten spannen, door zich te scharen aan de zijde van hen, die voor de vrede en de internationale samenwerking der volkeren opkomen, waarin een verenigd, zelfstandig en vredelievend Duitsland de hen toekomende plaats zou kunnen innemen.

Ook hier werd wederom afdoende gedemonstreerd, dat de C.P.N.-tactiek laveerde overeenkomstig de zwenkingen van het Kremlin.

II. ACTIVITEIT VAN DE C.P.N. ("DE WAARHEID").

In haar talrijke verkiezingsconferenties heeft de C.P.N. bovenal gepoogd te waarschuwen tegen, wat zij noemt, gevaarlijke verslapping en tegen onderschatting van het grootste gevaar, dat de partij bedreigt: het oorlogsgevaar. In alle toonaarden moesten de leden ervan worden overtuigd, dat hiertegenover een totale strijdvaardigheid dient te worden gesteld. Meer en meer vindt daarbij het denkbeeld ingang, dat de reactie der C.P.N. op een "aanvalsoorlog tegen de Sowjet-Unie" het uitlokken van burgeroorlog behoort te zijn.

Het verwijt, dat de Nederlandse communisten een vaderlandsloze bende zouden zijn, werd met kracht van de hand gewezen. De oorlog 1940-1945 had getoond, dat de communist geen gekruiste armen-politiek voerde.

Betreffende het bedrijfswerk werd in leidinggevende partijkringen aan leden geadviseerd zich als C.P.N.'er zeker niet roekeloos bloot te geven. Zulk een houding zou het verlies kunnen betekenen van een goed contact der partij in een bedrijf. Steeds opnieuw blijkt hoe waardevol het bedrijfswerk door de C.P.N. wordt geacht. Het is een onderdeel van haar actie, welke niet uitsluitend betrekking heeft op handelingen, die het daglicht kunnen verdragen.

De C.P.N. blijft voorts grote aandacht wijden aan het militaire werk. Voor de agitatie onder leden der gewapende macht blijft zij zich bij voorkeur bedienen van haar jeugdbond, het A.N.J.V. Speciaal vrouwelijke leden zullen t.a.v. het "soldatenvraagstuk" moeten worden ingeschakeld, waarbij verwacht wordt, dat de A.N.J.V.-sters haar opdracht met tact zullen vervullen.

Ofschoon de numerieke sterkte van de partij is afgenomen, spraken de C.P.N.-woordvoerders de verwachting uit, dat de komende gemeenteraadsverkiezingen minstens de successen van 1948 der "reactie" ongedaan zouden maken. Van groot belang werd te dien aanzien infiltratie in de vakbeweging (vooral in het N.V.V.) geacht. Daarom dienden goedgeschoolde partijleden invloed in die

kring te verkrijgen. Maar boven alles stond toch het aanbinden van de strijd tegen de nieuwe oorlogsvoorbereidingen, de C.I.N. heeft met haar publicaties over de "ontkalking" van de soldaten in Indonesië een hoofdoel gesteld, namelijk het schudden van angstpsychose. Vooral de ouders van naar Indië uit te zenden dienstplichtigen dienden in de ban van deze vrees te worden geslagen. Daarnaast moest de nodige aandacht besteed worden aan de oorlogsindustrie in Nederland en aan de toeneming van het aantal werklozen. De oorlog, aldus een der kopstukken van de C.I.N., kan echter worden gekeerd door pacifistische toespelingen.

Een politiek overgang naar een democratische en militaire pariteit werd onmogelijk gemaakt. De communisten ontbraken het werkelijke govaar. Vandaar dat zij de verwijten over landverraad en over het opzeggen van lesjes, van Moskou uit goddiets, naast zich konden neerleggen. De C.P.N. bleef een nationale partij, de anderen vormden de nesthoop, die zo snel mogelijk moest worden opgeruimd.

Zoals te verwachten viel, heeft de C.I.N.-propaganda de verkiezingsuitslag van Hoogeveen-Sappemeer (zie overzicht no. 2-1949 blz. 10-11) opgeschroefd tot een voorteken van te verwachten vooruitgang. De terugslag van de partij, aldus werd hiervan voorzichtiger toegevoegd, was in elk geval niet blijvend geweest.

Al moge de vijandschap ten aanzien van de democratische socialist (P.v.C.A.) uiterst verbeten zijn - de D.v.A. vervult, volgens de C.P.N., voor Amerika dezelfde rol als de N.S.B. voor Duitsland vervulde - toch wordt het advies van Lenin over nuttige bondgenootschappen niet geheel verwaarloosd.

Vandaar het gegeven advies om zo nodig eenheidslijsten met sociaal democraten en partijlozen in te dienen.

Financieel schijnt het perspectief weinig rooskleurig voor de C.P.N. te wezen. Er zou minder kunnen worden gedaan dan bij vorige verkiezingen, doch de plaatselijke afdelingen dienden dit uit eigen middelen zoveel doenlijk te compenseren.

Het te vieren 1-Mei-feest moest in elk geval worden afgestemd op de a.s. verkiezingscampagne. Derhalve werden reeds vele tientallen meetings voorbereid.

In verschillende openbare vergaderingen der C.P.N. werden de aanwezigen opgewekt tot strijd door middel van massastakingen, tenslotte de Regering te dwingen tot een vredelievende politiek t.a.v. Indonesië en tot het stellen van betere levensvoorwaarden voor de arbeidersklasse. Het Tweede Kamerlid Kent Gortzak stelde in een zodanige bijeenkomst te Purmerend de vraag of het geen aanbeveling zou verdienen aan de strijd in Indonesië "zelf" "ster ligt een einde te maken en de jongens de raad te geven zich "te verbreederen met het volk van Indonesië". De eventuele voor-aanstaande C.P.N. (en J.I. van Bork stelde als voorbeeld van vredelievende en socialistische arbeiders, die zich het soldatenpak niet lieten aantrekken en als slaachtover gebruikt te worden, de arbeiders van Italië en Frankrijk. In Frankrijk lieten zij telkens deze woorden voor de mijnen onder water lopen als protest tegen het kapitalisme.

Paul de Groot sloot de reeks van soortgelijke uitspraken aldus: "Wij vinden het best, dat men zegt dat wij, communisten, als paljassen of als apen de verklaring van Maurice Thorez naar spraken, doch wanneer men Rusland dwingt om te komen, ook tot onze grenzen, dan zullen zij een hechte arbeiders-massa vinden, "getooid met de rode vlag".

Spreker bracht een gezegde van Domela Nieuwenhuis in herinnering, dat van alle oorlogen de burgeroorlog de beste was, omdat men dan kon strijden tegen het eigen kapitalisme. Om dit nu dan ook bij voorbaat te voorkomen, riep men allerwege om "Polizei" doch men wist wel, "dat wij Rauter een kinnebakslag hebben gegeven en hem overwonnen hebben; ook de anderen zullen wij "overwinnen".

Behalve de hiervoren geschetste agitatie van algemene aard beijveren de C.P.N.-propagandisten zich om lokale "gevaaren" te signaleren, getuige een pamflet van de communistische gemeenteraadsfractie te Zaandam, verspreid onder de bevolking aldaar. Het bevatte o.m. een uittreksel van de rede van de C.P.N.-fractievoorzitter over het opnieuw dreigende oorlogsgevaar. Hieraan werd verbonden een mededeling over het op oorlogsproductie brengen van "De Hembrug" en het daaraan verbonden explosie-gevaar voor de Zaandamse gemeentenaren.

III. NEVEN- EN HANTELORGANISATIES DER C.P.N.

A.N.J.V. - Dit wijdde ook verder intensieve aandacht aan de propaganda onder militairen en dienstplichtigen.

Enige leden van het A.N.J.V. werden wegens vervaardiging, resp. verspreiding van een opruiend pamflet in een kazerne te Chaam in arrest gesteld, vooral de aanhouding van twee Haagse leden van het A.N.J.V., Dirk Berkelder en Corrit Jan van Praag, heeft in die kringen opzien gebaard. Na afloop van een ledenvergadering begaven 50 jongelui zich naar het Huis van Bewaring in de Casuariestraat te 's-Gravenhage. Daar werden enige strijdliederen gezongen, doch de politie maakte aan deze straatdemonstratie een einde. Later werd een openbare protestvergadering gehouden. Het verzet van de jongeren, aldus de sprekers, was niet te smoren. Ratio Koster was vrijgekomen en ook de anderen zouden spoedig vrij zijn.

De bedoeling zat voor om de protestacties in de naaste toekomst uit te breiden. In de bedrijven en bij de ambachtsscholen en H.B.S.'en moest worden gedemonstreerd, liefst zo massaal mogelijk.

In een aantal districten en afdelingen werkten leden met A.N.J.V.-lijsten ter vergaring van fondsen voor stakende arbeiders. Het hoofdbestuur keurde dit af en wees de betrokkenen op hun "plicht" om uitsluitend met E.V.C.-lijsten de Solidariteitsactie te steunen. De eigen lijsten dienden te worden ingetrokken en vervangen door de zgn. Sol-lijsten.

In "Het Stuurrad" (no.13 1e jaarg. 15 Maart 1949) werden de afd.besturen van het A.N.J.V. opgewekt om de Sol-actie niet te doen verflauwen. Al waren er momenteel weinig stakingen, toch dienden de weerstandskassen goed gevuld te worden ter ondersteuning van toekomstige acties.

In hetzelfde blad waarschuwde het hoofdbestuur de districten om het pamflet, dat in "De Waarheid" werd afgedrukt, en dat in de kazerne te Chaam verspreid werd, niet als copie te gebruiken voor A.N.J.V.-vlugschriften. In de tekst van het pamflet

werd n.l. opgeroepen tot directe dienstweigering. Dit was een advies, dat het A.N.J.V. nooit mocht geven.

De landelijke werkconferentie van het A.N.J.V. zal met Pansen bijeenkomen. Daarin zullen kaderbesprekingen voor de districten worden gehouden. Inmiddels hebben drie hoofdbestuurdersleden (Jaap Wolff, Harm Haken en Koos Weck) afscheid van het Verbond genomen "omdat zij door werk voor de C.P.N. niet langer in staat waren hun krachten aan het A.N.J.V.-werk te geven".

Nog werd bekend gemaakt, dat elk district van het A.N.J.V. een afgevaardigde zou zenden naar het wereldvredecongres te Parijs.

In Maart verschenen wederom enkele nieuwe bedrijfskranten n.l. de "AKU-Jeugdexpress" (1e jrg. no.1) en "De Textielzender" (1e jrg. no.1), die bedoeld zijn als maandelijkse uitgaven in het district Arnhem.

O.P.S.J. - Deze organisatie leidde een protestactie tegen militaire voorlichting aan leerlingen van middelbaar en voorbereidend hoger onderwijs. De Regering, aldus hoofdbestuurder Joop Wolff, had lak aan het onderwijs en aan de jeugd. Niet de onderwijzers, maar de officieren kwamen thans voor de klas. Uit de dagbladen bleek, dat Generaal Kruls zelf optrad voor de leerlingen van het Haags Lyceum. In Amsterdam waren deze lezingen in alle stilte gehouden. In Haarlem had de O.P.S.J. geprotesteerd tegen het geven van deze voorlichting, waarop, volgens Wolff, de lezing niet zou zijn doorgegaan.

Op de studerende jeugd werd een beroep gedaan "oorlogspropaganda" op de scholen te signaleren en door te geven aan het hoofdbestuur der O.P.S.J.

"De Waarheid" heeft deze campagne redactioneel gesteund. De N.V.B. en het A.N.J.V., meer speciaal zijn hoofdbestuurster Betty Zeehandelaar, ageerden eveneens. Laatstgenoemde drong te Zaandam een schoolgebouw binnen, waar een dergelijke lezing zou worden gehouden. Zij werd verwijderd. Na dit incident werden pamfletten gestencild, die na afloop van de voordracht aan de schooljeugd werden uitgereikt.

De O.P.S.J. deed een nieuw gestencild blad uitkomen, getiteld "De Rondvlucht" (no.1, 23 Maart 1949. Redactie en administratie: F.de Vries, Lucellestraat 66/II te Amsterdam). Het geeft verslag van de activiteit der plaatselijke afdelingen.

N.V.B. - Ten financiële ondersteuning van het wereldvredecongres in Parijs verkochten leden van deze communistische vrouwenbeweging prentbriefkaarten. Elk N.V.B.-lid kreeg opdracht twee zulke kaarten te verkopen. Tevens werd voor hetzelfde doel met intekenlijsten gewerkt.

In een aantal N.V.B.-vergaderingen werd een motie aanvaard ter verzending aan de Regering en aan het Parlement. Daarin werd tot uitdrukking gebracht, dat de N.V.B. haar mannen en zonen niet zou beschikbaar stellen voor een aanvalsoorlog tegen een vreedelievende mogendheid. Tevens werd wederom het terugtrekken van de Nederlandse troepen uit Indonesië geëist.

"NEDERLAND-U.S.S.R." - Te Amsterdam zal op 23 en 24 April a.s. een landelijk congres worden gehouden. Van de drie zittingen zal de laatste besloten zijn.

IV. "BOND VAN SOCIALISTISCHE ZANG- EN MUZIEKVERENIGINGEN IN NEDERLAND".

Deze bond bestaat officieel sedert 22 Juni 1946. Hij is te 's-Gravenhage gevestigd en moet beschouwd worden als een communistische mantelorganisatie, waarop o.m. zijn ontstaan en naamsaanduiding wijzen. Hij kwam voort uit de Haagse Arbeiders Zangvereniging "Morgenrood", die het initiatief voor de oprichting nam.

Vóór de oorlog bestond reeds "De Bond van Arbeiders Zangverenigingen in Nederland", afgestemd op de beginselen van de vroegere S.D.A.P. Vele van de daarbij aangesloten arbeiderskoren droegen de naam "Stem des Volks" of "Morgenrood".

De bezetter wangschiekte de bond onder de verboden verenigingen. Als gevolg van de maatregelen der Duitsers was na de bevrijding reorganisatie noodzakelijk. Na Mei 1945 had men van communistische zijde hier en daar zang- en/of muziekverenigingen opgericht. Zij dienden zich onder de min of meer misleidende benamingen van "socialistische" of "voortuitstrevende" arbeiderskoren aan. Bovendien bestond er voor de naam "Morgenrood" voorkeur. Hierdoor werd bij vele zanglustigen enige verwarring verwekt, wat mogelijk wel de bedoeling van de communisten is geweest. In dezelfde tijd, waarin door de nieuwe, communistisch-gezinde koren, samensmelting met de bestaande socialistische bond werd gezocht, bemerkte men van de zijde van de oude bond, dat in verschillende plaatsen van het land door sommige van zijn zangkoren medewerking werd verleend aan communistische bijeenkomsten e.d. Deze wijze van handelen was in strijd met de statuten van de oude bond.

Aanvankelijk trad het bondsbestuur soepel op ter vermindering van onderlinge verwijdering tussen de leden. Het beperkte zich tot waarschuwingen aan plaatselijke koren, die in overtreding waren. Meer en meer bleek echter, dat de communisten hun oude tactiek van infiltratie niet hadden prijsgegeven. Dientengevolge nam De Bond van Arbeiderszangverenigingen later een duidelijker afwijzend standpunt t.o.v. de communisten in.

De nieuwe bond toonde door statuten en toelichtingen van bestuurders de Marxistische wereldbeschouwing aan te hangen. De voorzitter Jeanno van Gelder-Scheffer sprak op het 2e congres te Amsterdam (17 en 18 April 1948) over de noodzaak van het sterven van oude vormen en gedachten en lichtte dit standpunt ideologisch toe met communistische denkbeelden. Na een veroordeling van de burgerlijke, de zgn. bourgeois-cultuur, betoogde deze spreekster, dat de Arbeiders de cultuur zelf moeten veroveren. De bond diende hun daarbij leiding te geven in de strijd. Hier trad duidelijk de communistische gedachtengang omtrent de positie van de Bond naar voren. Zoals bij de communist de Partij de voorhoede, de Generale Staf is, die zich niet van de massa mag afscheiden, omdat de massa onbewust en onbekwaam is tot revolutie, zo zag deze communistische voorzitter de positie van de Bond met betrekking tot het culturele leven: de massa wakker roepen, leiding geven, voorgaan in de strijd op dit terrein.

Gebleken is, dat minstens 9 van de 12 hoofdbestuurders van de Bond bekende communisten zijn. Alle communistische bestuursleden en leden van de Bond zijn verantwoording schuldig aan de Partij. Terzake zullen deze dus altijd handelen in opdracht van en onderworpenheid aan de C.P.N., die uiteindelijk de supervisie over deze "Bond van Socialistische Zang- en Muziekverenigingen" heeft.

Het feit, dat er mogelijk nog leden zijn die geen communist zijn, verandert niets aan de werkelijke gezagsverhouding. Het is een te verwaarlozen bijkomstigheid.

De aangesloten zang- en muziekverenigingen werken mee aan de opluistering van communistische bijeenkomsten (C.P.N., E.V.C., Nederland-U.S.S.R. etc). Uit een catalogus van liederen van de Bond blijkt, dat men ook over een aantal vertaalde en bewerkte Russische liederen beschikt, die alleen gezongen mogen worden bij herdenkingen van Sowjet-Russische gebeurtenissen, (de October-revolutie, Lenins sterfdag). O.m. heeft een aantal zangkoren van de Bond gezongen op het Waarheidszomerfeest-1947 in Birkhoven. Zij traden ook op ter opluistering van 1 Mei-feesten der C.P.N.

Ook organiseerde men samenkomsten voor massazang. Men had b.v. het plan om in de zomer van 1948 te Heemstede een nationaal zangersfeest te houden. Het is echter niet doorgegaan, omdat de daarvoor benodigde gelden beter besteed werden geacht aan de C.P.N.-verkiezingscampagne van dat jaar.

De C.P.N. had ook een beslissende stem bij het nemen van disciplinaire maatregelen. De dirigent van het Haagse zangkoor "Morgenrood" viel bijvoorbeeld in begin 1948 bij de partij in ongenade, omdat hij niet wenste te voldoen aan het verzoek der C.P.N. om alsnog andere dan door hem ingestudeerde liederen ter gelegenheid van het 1 Mei-feest uit te voeren.

Van de oprichting van Radio Werkend Nederland af bestond nauw contact tussen deze stichting en de bond. Het bleef gehandhaafd met de nieuwe organisatie, de Arbeidersbond voor Cultuur, die R.W.N. vervangt.

Voor zover bekend heeft de Bond eenmaal vergeefs getracht een fusie tot stand te brengen met "De Bond van Arbeiderszangverenigingen in Nederland" voornoemd, n.l. terzelfdertijd waarop de besprekingen over fusie tussen E.V.C. en N.V.V. gevoerd werden, dus in de periode, toen er nog een sterke drang naar eenheid viel waar te nemen. Ook daar kwam de communistische tactiek duidelijk naar voren, n.l. het aanpassen van de organisatie- en strijdmethode aan de complicaties van het moment, zonder natuurlijk het strategisch einddoel los te laten.

De Bond heeft, zoals hiervoren vermeld, een hoofdbestuur (12 leden), een dagelijks bestuur (3 leden n.l. voorzitter, secretaris en penningmeester van het hoofdbestuur), 6 districten en ruim 30 afdelingen. De afdelingsvoorzitters en secretarissen zijn merendeels C.P.N.'ers of niet aangesloten communisten. De dirigenten zijn ten dele niet-communistisch georiënteerd. De Bond beheert een stichting tot uitgave van Muziek, aangeduid als "Stimuza".

V. "SOCIALISTISCHE BEWEGING".

Onvoorziene omstandigheden voorbehouden, zullen parlementsverkiezingen in Nederland eerst in 1952 plaats vinden. Dit verklaart tot op zekere hoogte het streven om bij de propaganda voor de aanstaande verkiezing van gemeenteraden ook problemen van nationale en internationale aard aan de orde te stellen. Zij hebben daarmee strikt genomen weinig of niets uitstaande. Des-

ondanks zien sommigen in de eerstkomende stembusstrijd een mogelijkheid om vooral op dit terrein de krachten te meten.

In het socialistische kamp scheidde zich in 1946 als reactie op de formatie van de P.v.d.A. een kleine groep bezwaarden af in De Oude S.D.A.P. De kans bestaat, dat deze politiek niet invloedrijke groep in de naaste toekomst zal opgaan in een bredere kring van democratisch-socialistische dissidenten. Het "Socialistisch Bulletin" (26 Mrt. 1949), uitgave van De Oude S.D.A.P., gaf te dien aanzien reeds aanwijzingen.

Eind Februari 1949 werden te Rotterdam voorbereidende besprekingen gevoerd, teneinde te komen tot een "Socialistische Beweging". Een als gevolg daarvan gevormd Comité van voorbereiding belegde Zondag 20 Maart 1949 te Utrecht een landelijke vergadering. Deze kwam tot de eenstemmige conclusie, dat zowel de politiek van de P.v.d.A. als van de C.P.N., van socialistisch standpunt uit bezien, volkomen gefaald had, en dat verbetering niet kon worden verwacht. Integendeel, geen van beide partijen werd meer in staat geacht een zelfstandige, van Amerika en Rusland onafhankelijke socialistische politiek te voeren. De overtuiging werd geuit, dat alleen een zelfstandige, internationaal georiënteerde, principieel socialistische politiek, in de eerste plaats gedragen door de volkeren van West-Europa, kon behoeden voor een verder afglijden naar een derde wereldoorlog en tegen de dreigende chaos van het kapitalisme.

Het lag in de lijn der politieke ontwikkeling, dat ook andere groeperingen aandacht zouden besteden aan het initiatief tot vorming ener "Socialistische Beweging". De redactie van het weekblad "De Vlam", die zich vooral inzake de beide politieke acties in Indonesië, herhaaldelijk zeer misprijzend uitliet over het politiek beleid van de P.v.d.A., verklaarde in "Het Vrije Volk" (23-3-1949), "dat de bedoelde bijeenkomst" (ter vorming van een nieuwe socialistische groepering) "nôch van haar is uitgegaan, nôch door een van haar redacteuren is bijgewoond". De redactie van dit orgaan der "Socialistische Werkgemeenschap" wees daarom de verantwoordelijkheid voor alle daar eventueel genomen besluiten af.

In werkelijkheid zijn de Vlam-redacteur Frits Kief (Carl Friedrich Kief) en de directeur van genoemd weekblad, Dirk Schilp, de drijvende krachten van het comité, dat de voorbereidende werkzaamheden ten behoeve van deze beweging verricht heeft. De bekende Anton v.d.Berg (Rotterdam) toonde eveneens daadwerkelijke belangstelling.

Indien de Socialistische Beweging voldoende levensvatbaar blijkt te zijn, zal het plan om het weekblad "De Vlam" tot partijorgaan te maken, nader worden overwogen. "De Vlam" zal zich echter voorlopig nog op de achtergrond houden, waarvoor het démenti van haar redactie in "Het Vrije Volk" een aanwijzing is.

De oprichters beschouwen de Socialistische Beweging als een kern van doelbewuste, vastberaden socialistische bezielde met de wil de verwirkelijking van de socialistische doelstelling nu te bereiken.

De Socialistische Beweging beschuldigt zowel de P.v.d.A. als de C.P.N., gekozen te hebben "niet voor het socialisme, doch elk voor een van de twee tegenover elkander staande kapitaalsgroepen: de één voor de Amerikaanse, de andere voor de Russische".

De C.P.N. wordt er van beschuldigd sedert lang het karakter van onafhankelijke en zelfstandige socialistische arbeiderspartij verloren te hebben en slechts een instrument te zijn van de buitenlandse politiek der Russische bezittende klasse. De S.B. wil met een consequente en doelbewuste socialistische politiek de meerderheid van de volksmassa's winnen.

De Beweging is voorstandster van een Verenigd Socialistisch Europa, als onderdeel van een Verenigde Socialistische Wereld. Zij heeft zich op grond hiervan uitgesproken voor "de totstandkoming van een Internationale Socialistische Beweging, in het kort "genoemd: de Socialistische Internationale".

Als Nederlandse organisatie spreekt de Socialistische Beweging zich uit tegen iedere militaire alliantie, tegen alle annexaties, schadeloosstellingen en dergelijke, voortvloeiende uit de tweede wereldoorlog en voor annulering van alle oorlogsschulden. Dit laatste standpunt kwam voorheen reeds nadrukkelijk tot uiting in vele bijdragen van het weekblad "De Vlam".

De stichtingsvergadering zal op 2e Paasdag (18 April 1949) vermoedelijk te Amsterdam plaats vinden, waarvoor een groot aantal personen zou worden uitgenodigd.

VI. ANARCHO-SYNDICALISME.

De Internationale Federatie van Bedrijfskernen, in 1947 opgericht door Vrije Socialisten en Spartacus-leden, moest, volgens de initiatiefnemers, de verbreiding der anarcho-syndicalistische denkbeelden en praktijken bevorderen. In overzicht no.9-1948 blz. 14 t/m 16 werden daarover mededelingen gedaan, waarnaar moge worden verwezen.

Alleen de arbeiders, verenigd in strijdcomité's en arbeidersraden, werden in staat geacht hun klasse te bevrijden van de kapitalistische kluisters.

De I.F.B.K. toonde geen levensvatbaarheid te hebben. Vooral na de oprichting van de Onafhankelijke Vakbeweging (O.V.B.), het huidige Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties, slonk de reeds geringe aanhang der Federatie nog meer. In Mei 1948 werd de I.F.B.K. opgeheven en vervangen door een Bond voor Revolutionaire Propaganda in de Bedrijven, die de doelstellingen der I.F.B.K. echter nagenoeg ongewijzigd overnam.

De organisatoren bleven in de vakbewegingen niet meer zien dan verdedigende lichamen voor het op peil houden van de arbeidsvoorwaarden binnen het raam der kapitalistische maatschappij. Ondanks deze theoretische bezwaren zochten in de praktijk vele anarcho-syndicalisten aansluiting bij het O.V.B.

De Bond voor Revolutionaire Propaganda ontwikkelde tot heden al even geringe activiteit als zijn voorgangster, de I.F.B.K. Hij heeft onlangs, na verscheidene maanden van volslagen passiviteit, een zwak levensteken gegeven met een nieuwe aflevering (no.8) van zijn gestencild orgaan, "De Vrije Arbeider". Dit blaadje bood ook nu slechts een herhaling van bekende standpunten, o.a. ten aanzien van zelfactie en zelforganisatie der arbeiders. De beschouwingen bevatten wederom de gebruikelijke revolutionaire phrases tegen "het totale streven der bezittende

"klasse met haar 'socialistische' helpers". Voorts werd aangespoord tot eenheid der arbeiders om de strijd te kunnen voeren tegen "de hechte aaneensluiting van de kapitalistische landen "door middel van verdragen en pacten onder leiding van Amerika "aan de ene kant en van Rusland en zijn satellietstaten aan de "andere kant".

Aan het N.A.S. mocht het vóór 1940 nog wel eens gelukken zich als anarchistische agitatie-kern te doen gelden. De bedoelde Bond is daarin tot dusverre in genen dele geslaagd.

VIII. INDONESIË.

Van 13 tot 20 Maart 1949 is te Amsterdam de zgn. "Vrij Azië Week" gehouden, georganiseerd door een daartoe opgericht comité, bestaande uit het Comité "Hulp aan Indonesië", de "Ga-boengan Perkoempoelan Perkoempoelan Indonesia" (Federatie van Indonesische verenigingen), de E.V.C., de N.V.B., het A.N.J.V. en de O.P.S.J.

De bedoeling was, aldus een circulaire van het comité, "om in verband met de Indonesische kwestie een aantal progressieve Europese en Aziatische organisaties en personen bijeen te brengen, teneinde een gezamenlijk protest te vormen tegen de "Nederlandse regeringspolitiek en in het algemeen de aandacht van "het Nederlandse volk te vestigen op de strijd der Aziatische "volken voor onafhankelijkheid in groot verband".

De "Vrij Azië Week" is op 13 Maart 1949 geopend met een Chinese kunstochtend, waar ongeveer 700 personen aanwezig waren. Deze ochtend was bedoeld volgens de voorzitter W. Klinkenberg als een herdenking van de Chinese Vrijheidsstrijder Dr. Sun Yat Sen. De student Go Gien Tjwan, lid van het Comité "Hulp aan Indonesië" en een bekend communist, wijdde een beschouwing aan de huidige strijd in China. De revolutie daar te lande moet anti-imperialistisch voltooid worden. In verband hiermede oriënteert China zich op de Sowjet-Unie.

Op dezelfde dag is te Amsterdam een Tentoonstelling "Vrij Azië" geopend, gewijd aan de vrijheidsstrijd in China, Viêt-Nam en Indonesië, omvattende foto's, tekeningen en boeken, o.a. aangevoerd blijkens een mededeling in "De Waarheid" uit Praag, Londen en Parijs. Uit eerstgenoemde plaats is vermoedelijk het een en ander meegebracht door Budiardjo, die op 13 Maart 1949 per vliegtuig uit Praag op Schiphol aankwam. Ook lagen op de tentoonstelling verschillende in de Maleise taal gestelde tijdschriften, waaronder de "Warta Indonesia" van de "Perhimpunan Indonesia". Voornamelijk de communistische inzichten kwamen er tot uitdrukking. Het geheel maakte een povere indruk.

Tijdens de "Vrij Azië Week" zijn verschillende bijeenkomsten gehouden, waar meerdere sprekers het woord hebben gevoerd. Tot hen behoorde Hong Bee Lim uit Londen, die o.a. sprak over de koloniale exploitatie van Malakka door de Engelsen en over de nationale opstand daar te lande tegen het imperialisme, waarbij de communisten een leidende rol hebben vervuld. Mej. Gillard van de vereniging "Frankrijk-Viêt-Nam" sprak o.m. over de openlijke strijd in dit gebied tegen Frankrijk en deelde daarbij

mede, dat er in Viêt-Nam geen feitelijke communistische partij bestaat maar wel een algemeen front van onafhankelijken, die zich Marxisten noemen. Suhito, voorzitter van de "Perhimpunan Indonesia", heeft de gebeurtenissen in Indonesië belicht en daarbij getuigd van zijn afkeurend standpunt ten aanzien van de "Republiek Indonesia", die z.i. tweeslachtig is. Zijn communistische visie was, dat de Indonesiërs alleen uit de moeilijkheden kunnen komen, indien de strijd met de wapens in de hand wordt voortgezet en tegelijkertijd de strijd voor de sociale gerechtigheid wordt gevoerd. Van de Nederlandse Regering moest de terugtrekking van de troepen worden geëist.

Tijdens de "Vrij Azië Week" zijn ook nog enkele films vertoond waaronder "Indonesia calling" van Joris Ivens.

Samenvattend kan over de "Vrij Azië Week" als conclusie gesteld worden, dat in politiek opzicht het resultaat dezer week, welke met veel ophef is aangekondigd, gering is geweest. Het enige noemenswaardige resultaat is mogelijk geweest het bedrag, dat tijdens deze week is bijeengebracht ten behoeve van de Indonesische studenten, die uit protest tegen de politionele maatregelen in Indonesië hun studiebeurzen niet meer willen aanvaarden.

In een der aangenomen resoluties, waarvan de inhoud voor dit overzicht niet van direct belang is, is onder meer - via de "International Union of Students" (I.U.S.) en de "World Federation of Democratic Youth" (W.F.D.Y.), respectievelijk zetelende te Praag en te Parijs - dank betuigd aan de studenten en de democratische jeugd van de gehele wereld voor hun steun aan de vrijheidstrijd van de Aziatische volkeren, "met name voor de door hen verleende studiebeurzen aan de stakende Indonesische studenten in "Nederland".

Enige tijd geleden zijn reeds van Indonesische zijde hier te lande pogingen in het werk gesteld om een mogelijkheid te scheppen, dat deze studenten in Praag verder zouden kunnen studeren, o.a. op grond van de overweging, dat zij niet in het vijandige Nederland konden blijven. Dit is niet zonder weerklank gebleven. Op 13 Maart 1949 is op Schiphol aangekomen de reeds enige tijd te Praag verblijvende Indonesiër Budiardjo, die bereids bepaalde toezeggingen heeft gedaan. Door het Comité "Hulp aan Indonesië" wordt in deze steun verleend.

Genoemd comité werkt geregeld samen met de "Gaboengan Perkoempoelan Perkoempoelan Indonesia" (G.P.P.I.), de federatie van in Nederland bestaande Indonesische verenigingen, een samenwerking, welke gestimuleerd wordt door de extremistische leidende elementen in deze Indonesische organisatie, waarbij de "Perhimpunan Indonesia" kennelijk de meeste invloed uitoefent. De voorzitter Suhito dezer vereniging is kortgeleden aangewezen als leider voor de zgn. binnenlandse aangelegenheden der G.P.P.I..

De gehele actie en van het Comité "Hulp aan Indonesië" en van de G.P.P.I. blijft zich bij voortduring richten tegen het Regeringsbeleid, dat op vergaderingen steeds op scherpe wijze wordt afgekeurd. Het zijn echter telkens weer dezelfde communistische geluiden, die weerklinken.

De belangstelling van het publiek voor deze actie blijft in het algemeen beneden de verwachtingen. Een uitzondering hierop vormde een door de G.P.P.I. te 's-Gravenhage gehouden openbare "Kunstochtend" ten bate van de stakende studenten, welke een financieel succes opleverde. Ook op deze "Kunstochtend" is op felle wijze gefulmineerd tegen de Nederlanders. Een der Indo-

nesische sprekers verklaarde daar, dat het voor de Indonesiërs onmogelijk is om de Nederlanders, die zich achter de Regering scharen, te vertrouwen en dat de Indonesische studenten, die niet aan de actie tegen de Nederlanders deelnemen, de consequenties hiervan in de naaste toekomst zullen moeten dragen. Deze woorden waren er kennelijk op gericht hen te intimideren, die zich van de extremistische invloeden afzijdig houden.

Tijdens een openbare Kunstochtend te Rotterdam (georganiseerd door het Comité "Hulp aan Indonesië" en de G.P.P.I.) waarvoor ook meer dan gewone belangstelling bestond - er waren 700 personen aanwezig - verklaarde een der Indonesische sprekers onder meer, dat het Nederlandse beleid de massa in Indonesië bewust dom en onontwikkeld houdt, doch dat ondanks alles de progressieve krachten met aan het hoofd de Sowjet-Unie de overwinning op de koloniale machthebbers zullen behalen.

11 April 1949.

VIII. OVERZICHT DER STAKINGEN IN MAART 1949.
Zie bladzijde 14.

OVERZICHT DER STAKINGEN IN MAART 1949.

Bedrijf.	Aanleiding.	Inmenging Vakbonden.	Resultaat.	Volgn. no.
Werksters in dienst gem. Amsterdam.	Eis: loonsverhoging; 86 ct. 1. p. v. 60 ct. per uur.	EVC-BNOP leidde actie.	Arbeid onder oude voorwaarden hervat.	1
Bouwvakarb. NV. Neman Nieuwer Amstel.	Protest tegen geweerde loonsverhoging.	Stakers allen lid van EVC-ABWB.		2
British-American Tabacco Cy. Amsterdam.	Hervatting vorige actie voor 4% toeslag op jaarloon.	EVC-ANBT leidt actie.	Staking duurt voort.	3
Turmac Tabak Mij. Amsterdam.	Ondersteuning actie bij British-American.	Idem.	Idem.	4
Confectiebedr. Decon Deventer.	Protest tegen ontslag van collega-arbeider.	NVV bemidd. EVC steunde actie.	Ontslag ingetrokken; werk normaal hervat.	5
NV. Ned. Kleding Bedrijven Bergeijk.	Protest tegen uitbetaling in stukloon.	---	Na werkhervatting kende directie toeslag percentage toe.	6
Kistenfabriek Gebr. 't Manne-tje te Delft.	Eis: algemene loonsverhoging van f. 3.- per week.	EVC-ABHM zette tot actie op.	Arbeid normaal onder zelfde voorwaarden hervat.	7
Textielfabr. "Ewofa"-De Rooy Eindhoven.	Protest tegen loonsverlaging door toepassing CAO-loonrief.	---	Arbeid normaal onder zelfde voorwaarden hervat.	8
Bouwvakarb. bij nieuwbouw te Diemen.	Oorzaak: loongeschil.	EVC-ABWB stookte.		9
Spinnerij en Vollenstoffenfabriek Fa. Verschuuren & Piron te Tilburg...	Protest tegen aanstelling controleerder op arbeidsprestatie.	Leden EVC-ATEK stookten.		10
Steenfabriek Baan ten Hove Rijssen.	Oorzaak: loongeschil.	---	Arbeid normaal onder zelfde voorwaarden hervat.	11

V o l g n o. **B e g i n v o r i g e m n d.** De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal stakers aan.
 De boven de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal arbeiders aan, dat in normale toestand werkzaam is.
 .:staking met vooraf bepaalde tijdsduur (korter dan 24 uren).
 -:staking met vooraf bepaalde tijdsduur (24 uren of langer).
 =:staking met niet vooraf bepaalde tijdsduur.

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31																											
1	11/1	plm. 700																																																									
		plm. 500																																																									
2	17/1	21																																																									
		12																																																									
3	26/1	plm. 500																																																									
		plm. 500																																																									
4	28/1	plm. 100																																																									
		plm. 100																																																									
5													50																																														
													34																																														
6													42																																														
													30																																														
7														plm. 140																																													
														plm. 140																																													
8																		95																																									
																		83																																									
9																								135																																			
																							60																																				
10																										200																																	
																										40																																	
11																																																											

staking op
 1-4-49 weer
 opgeheven.

9/13